

FÁBRY JÓZSEF

SZABADSÁG

1975 Dec. 19.

JOE, A DIJNYERTES

Írta: MÁRER GYÖRGY

1975

Joe-t tulajdonképpen Jóskának is nevezhetném, hiszen annak idején erre a becsületés magyar névre keresztelték, de hát mit lehet tenni, ha sikereit itt kint aratja, a nyugati féltéken: Észak- és Dél-Amerikában, ahol mindenki Joe-nak ismeri.

Ácson született, Komárom megyében, de már egy éves korában utilaput kötött a talpára és szüleivel együtt áttelepedett Budapestre. Itt kezdődött Fábry Jóska világvándorlása.

Márer György

Az még Pesten történt, hogy beiratkozott a Thököly uti építészeti iskolába, amit bizonyára el is végzett volna, ha bele nem cseppen egy országos tehetségkutató versenybe, amelyen jazzdobost kerestek. A versenyt Fábry Jóska nyerte meg és ezzel megindult életében a díjnyerések láncreakciója, aminek során mindig feljebb és feljebb lépett az érvényesülés és hir lépcsőfokain.

A dobosverseny díja az volt, hogy helyet kapott Csepi híres zenekarában. Kb. két évig dolgozott így, akkor kijutott Németországba, ahol egymásután két világhírű zenekarban aratott nagy sikert: a Juta—Hipp-ben és a Charley Tabor együttesben. Ekkor azonban Európa-szerte pánik tört ki a koreai háború miatt, az a rémhír járta, hogy a szovjet hamarosan lerohanja Európát. Németországból is minden idegen menekülni próbált, leginkább az USA felé. Ide kijutni azonban akkor igen hosszadalmasnak bizonyult: legalább 8 év kellett, míg a kvótára rákerült az ember. Venezuelába viszont néhány hét alatt be lehetett jutni.

Fábry Jóska, aki ekkor már Joe Fábry névre hallgatott, szintén arra vette az útját. Annál szivesebben tette ezt, mert hallotta, hogy Venezuelában nagyon fellendült az építkezés, a papirjai azt bizonyították, hogy szakember, szóval akadály nem volt. Gondolom, el is helyezkedett valahol a szakmában, közben jazzzenekarokban is dobolt, különösen hét végén és így valahogy elindult itt is az élete.

Igen ám, de ekkor újra közbelépett a pályázatok jóságos tündére: a legelőkelőbb caracasi magazin fényképpályázatán ő lett a nyertes fotográfus. A sikeren felbuzdulva elhatározta, hogy fényképész lesz. Ez volt eddig is a legkedvesebb „hobby”-ja és sokszor ábrándozott arról, hogy valamikor valamelyik világmagazin ünnepelt fotoriportere lesz.

A lap, amelynél abban az időben Caracasban dolgoztam, a Caracas Journal című angol nyelvű napilap, ugyan nem tartozott a világhírű újságok közé, de azért valahol csak el kellett kezdeni, hát bejött hozzám a szerkesztőségbe, felajánlva közreműködését. Akkor már jó barátságban voltam Joe-val és miután a lapnál ez az én hatáskörömbe tartozott, felvettem őt fotoriporternek.

Nagyratörő álma azonban rövidesen bevált. Venezuelában járt akkoriban a világhírű magyar származású fotográfus, Cornel Capa, akiről Joe tudta, hogy nagy befolyása van a Life magazinnál. Egy nap elcsipte őt a szállodájában, odalépett hozzá és megszólította: „Jó napot, Cápa ur!” (Azt hitte, hogy az ékezet azért hiányzik az első „a” betűről, mert az angolban nem használnak ékezetet.) Capa elnevette magát és felvilágosította Joe-t, hogy őt ugyan eredetileg Friedmannak hívták, de ha a mai nevén akarja őt

szólitani, ejtse ugy, hogy „Kapa”.

Ezzel a kis epizóddal kezdődött meg Joe Fabry nemzetközi kerrierje. Behívták New Yorkban a Life-hoz, ahol megbízták egy 5 oldalas képes riport elkészítésével Antonio Rocca-ról, a híres birkózóról. A próba olyan jól sikerült, hogy nyomban végleges szerződést kapott a spanyol nyelvű Life-hoz és a Life Internationalhoz. Ő lett a dél-amerikai fotóriporter. Ebben a minőségben bejárta az egész déli féltekét, mindenütt ott termett, ahol kitört a botrány. Santa Domingóban, Boliviában, Chilében, Colombiában, kereste Che Guevara rejtekhelyét is és mint a Life hivatalos fotóriportere, végigkísérte Erzsébet angol királynőt braziliai útján 1967-ben (ki tudja, egyszer majd ezért lovaggá is ütik).

A Life ugyan időközben eltűnt a gazdasági élet süllyesztőjében, de ő mint „free lancer”, bedolgozik a Geographical Magazine-nak, a Business Week-nek, a Time-nak és állandó riportere az ABC televíziós állomásnak is. Hogy mi mást csinál? Állandóan dolgozik a venezuelai televízióknak, művészeti igazgatója a Container Corp. of America venezuelai érdekeltségének, az „alkalmazott fényképészet” tanára a caracasi egyetemi rangú képzőművészeti főiskolán, tulajdonosa egy gyönyörű villának a vadregényes caracasi he-

Péntek, 1975 december 19

gyek között, fia egy aranyos anyának, férje egy bűbájos asszonykának és végül, de nem utolsó sorban tulajdonosa és vezetője az Audiovisuales Fabry nevű vállalatnak, amely mostanában nagy nemzetközi sikert aratott.

Ezt onnan tudom, hogy a napokban felhívott Joe innen New Yorkból. „Halló” — mondta — „csak azt akarom közölni, hogy 2000 pályázó közül megnyertem a 18. New York-i Nemzetközi Film és TV Fesztivál harmadik díját egy félórás művészeti dokumentum filmmel, amelynek az a címe, hogy „A latin-amerikai művészet három találkozása.”

Jóska, illetve Joe tehát újra pályadíjat nyert. Le is pergette előttem a gyönyörű filmet, amely egységbe vonja az inkák hegyi erődtímeinek komor mozdulatlanságát, a mexikói politikai festészet mozgalmas agresszivitását és Jesus Rafael Soto venezuelai festő egynevezett kinetikai művészetét.

Megmutatta a filmről szóló venezuelai lapokat is. Az egyik róla írt cikk címe: „Egy magyar felfedezi Amerikát”.

Joe végtelenül boldog. Talán csak akkor volt ilyen boldog, amikor 1962-ben egy barátjával együtt vitorlás repülőgépen sikerült eljutnia Grenada szigetre, ami potom 700 kilométeres ut a Karib-tenger felett.

Ha akkor is kitűztek volna valamilyen pályadíjat a vitorlázó távrepülésre, azt is biztosan megnyerte volna és akkor ma talán nem díjnyertes filmes lenne, hanem díjnyertes pilóta valamilyen szuperszónikus gépen.

